

Халқ сўзи

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

2020 йил — ИЛМ, МАЪРИФАТ ВА РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЁТНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ЙИЛИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

WWW.XS.UZ

E-mail: Info@xs.uz

2020 йил 7 октябрь, № 210 (7712)

Чоршанба

Сайтмига ўтиш учун QR-кодни телефонингиз орқали сканер қилинг.

ЎЗБЕКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ЖАНУБИЙ Корея ПРЕЗИДЕНТИ БИЛАН ТЕЛЕФОН ОРҚАЛИ МУЛОҚОТИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 6 октябрь куни Корея Республикаси Президенти Мун Чже Ин билан телефон орқали мулоқот қилди.

Давлатимиз раҳбари суҳбат аввалда Ўзбекистоннинг кўп миллатли халқи номидан ва шахсан ўз номидан Президент Мун Чже Инни ва дўст корейлик элини Корея ташқи томонда кун ва анъанавий Чусок байрами билан самимий табриклар, тинчлик-осойишталик, фаровонлик ва равақ тилади.

Ўзбекистон ва Жанубий Корея етакчилари мамлакатларининг ўртасидаги алоҳида стратегик шериклик мақомидаги икки томонлама муносабатларнинг ҳолати ва уларни янада ривожлантириш истиқболларини батафсил кўриб чиқдилар, шунингдек, халқаро сўбатнинг долзарб масалалари юзасидан фикр алмашдилар.

Коронавирус глобал миқёсда тарқалишининг кенг қўламли Ўзбекистон — Корея алоқалари учун оқибатларини камайтириш мақсадидан турли даражада фаол ҳамкорлик ва мунтазам самарали мулоқотни давом эттириш мумкин экани таъкидланди.

Ўзбекистон Президенти пандемияга қарши самарали курашни ташкил этиш, ушбу касалликни профилактика қилиш ва даволаш бўйича илгор тажрибани жорий этишга Корея Республикаси томонидан кўрсатилган амалий қўмақ учун ҳаммасига миннатдорлик билдириди.

Соғлиқни сақлаш вазирликлари ва бошқа манфаатдор ташкилотлар даражасида яқиндан ўзаро мувофиқлашувни, жумладан, даволаш методикасини такомиллаштириш, вакциналар ишлаб чиқиш ва улардан фойдаланишни таъминлаш борасида давом эттиришга келишиб олинди.

Суҳбат чоғида бўлажак олий даражали урдушувларнинг кун тартибини таъйинлашга алоҳида эътибор қаратилди.

Хусусан, Президентлар савдо-иқтисодий ва инвестициявий ҳамкорлик, ўзаро товар айирбошлашни кенгайтириш ва кооперацияни кучайтириш учун қўлай шарт-шароитларни шакллантириш, жумладан, зарур ҳуқуқий базани мустаҳкамлаш ва ишбилармонлик ташаббусларини илгари суришга қўмақлаш масалаларини кўриб чиқдилар.

Давлат раҳбарлари икки мамлакат ҳукуматларига инвестициявий, мольвия-техник ва гуманитар ҳамкорлик доирасида амалга оширилаётган 65 та қўшма лойиҳани, энг аввало, Корея халқаро ҳамкорлик агентлиги ва Иқтисодий тараққиёт ва ҳамкорлик жамғармаси доирасида соғлиқни сақлаш ва таълим соҳаларидаги иқтисодий аҳамиятга эга дастурларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлашни давом эттириш бўйича топшириқ бердилар.

Бундан ташқари, Ўзбекистон ва Жанубий Кореянинг етакчи компаниялари ва банк-молия институтлари иштирокидаги ҳозирги кунда умумий қиймати 4 миллиард доллардан ортиқ бўлган истиқболли лойиҳалар портфолини кенгайтириш юзасидан ўзаро мувофиқлашган чоралар қабул қилинди.

Мулоқот сўнгидан Президентлар икки халқ ўртасидаги кўп аспекти дўстлик ришталарига асосланган серкирра муносабатларни янада мустаҳкамлаш ҳамда кенг қўламли амалий ҳамкорликни илгари суриш борасида қатъий эътиборини яна бир бор таъкидладилар.

Суҳбат ҳар доимидек самимий, конструктив ва дўстона руҳда ўтди.

ДУНЁ НИГОҲИ

«ЎЗБЕКИСТОН УЧУН ЯНГИ ТАРИХ, ЯНГИ ЙЎЛ ШАКЛЛАНМОҚДА»

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти (БМТ) Бош Ассамблеясининг 75-сессиясидаги нутқи хориж эксперт-таҳлил доираларида қизғин муҳокамага сабаб бўлди. Россиялик экспертлар ҳам Юртбошимизнинг нутқида кўтарилган тақлиф ва ташаббуслар ҳақида ўз фикр-мулоҳазалари билан ўртоқлашди.

Ирина ЗВЯГЕЛЬСКАЯ, Халқаро иқтисодий ва халқаро муносабатлар институти (ИМЭМО) Яқин Шарқ тадқиқотлари маркази раҳбари, профессор:

— Ўзбекистон Президентининг чикишида мамлакатнинг сиёсий ҳамда иқтисодий-иқтисодий тараққиёти, минтақавий ва глобал ҳавфсизлик ҳамда барқарорлик, мавжуд таҳдидларга қарши кураш, икки ва кўп томонлама ҳамкорликни мустаҳкамлаш масалалари ўз аксини топди.

Президент Шавкат Мирзиёев Ўзбекистон ва бутун инсоният олдига турган ҳамда халқ қилиниши шарт бўлган муаммолар маъмурий жамоатчилик эътиборига ҳавола этди. Дунё давлатлари саёй-ҳаракатларини жиқлаштириш бугунги, Ўзбекистон етакчилиги таъбири билан айтганда, «қашоқликнинг овози тобора тавишли оҳанг қасб этаётган» бир даврда ниҳоятда долзарб аҳамиятга эгадир. Шу маънода, Шавкат Мирзиёевнинг «Мақсадимиз — ҳар бир инсоннинг асосий ҳуқуқ ва эркинликларини, саноатлиги ва фаровонлигини

таъминлайдиган адолатли глобал тизимни биргаликда яратишдир», деган сўзлари барчанга ўқиниб келди. Эътиборлиси, Ўзбекистон Президентининг илк мартаба қашоқликни тугатишга қатъий сиёсий ирода билдиришди. Шу сабабли ҳам қашоқликни тугатиш ва камбағилликка қарши курашишни бўйича қўшма чора-тадбирларни ишлаб чиқди. Жамият барча соҳасини аъёнлар ва тарихни унутман ҳолда модернизация қилиш давр талаби бўлиб қолмоқда. Улкан инсоний капитал, маърифатпарварлик аъёнлари, юксак маданиятга эга Ўзбекистон олдига «катта сакраш» ни амалга ошириш ҳамда фуқаролар учун муносиб ҳаёт яратиш йўлида имкониятлар яратилмоқда.

Алексей МАЛАШЕНКО, «Тамадунлар мулоқоти» илмий-тадқиқот институти директори:

— Мен битта, лекин ўта муҳим ҳолатга эътибор қаратмоқчиман. Шу вақтга қадар Марказий Осиё ҳудуди ҳақида гап кетганда, сиёсатчилар ва таҳлилчилар «собиқ Иттифок ҳудуди» деган атамадан фойдаланади. Лекин Ўзбекистон борасида сўз кетганда «собиқ Иттифок» тушунчаси ўз маъносини даярли йўқотиб бўлди. Ўзбекистон ҳақида гапирганда «янги» сўзи жуда мос келади. Бугунги кундаги Ўзбекистон иқтисодий стратегияси бугун аҳоли турмуш даражаси

ларга янги касблар ҳамда хунарлар ўргатиш режалаштирилмоқда.

Шунингдек, «Ҳар бир оила — тадбиркор» лойиҳаси ишга тушган. У муваффақиятга эришган тақдирда жамият ривожланиши учун улкан туртки бўлади.

Расмий Тошкентнинг ташқи сиёсати ҳозир ҳам кўп векторли бўлиб қолмоқда, бу кўп векторлик шунчаки сиёсий ҳолат эмас, балки стратегиядир. Республика кўлаб халқаро ташкилотларда иштирок этмоқда, турли давлатлар билан муносабатларни ривожлантиришда ва албатта, биринчи ўринга — ўз миллий манфаатларини қўймоқда.

Омар НЕССАР, Замонавий Афғонистонни ўрганиш маркази директори:

— Бош Ассамблеянинг 75-сессиясидаги нутқида Шавкат Мирзиёев Бирлашган Миллатлар Ташкилоти шафелигида Транспорт-коммуникация алоқаларини ривожлантириш минтақавий марказини очилиши тақлиф этди. Лойиҳадан асосий мақсад Марказий Осиёнинг глобал иқтисодий, транспорт ва транзит йўлақларига чўқур интеграциясини таъминлашдир. Ўзбекистон Президентининг мазкур ташаббуси қатор давлатларни қамраб оладиган кенг қўламли лойиҳа бўлиб, Афғонистон ҳам унинг бир қисми бўлишига шубҳа йўқ. Бугун Жанубий Осиё ресурсларга муҳтож бўлган минтақа, Марказий Осиёда эса бундай ресурслар катта миқдорда мавжуд. Афғонистоннинг Жанубий ва Марказий Осиё ўртасидаги транспорт кўприғига айланиши ҳар иккала минтақанинг тараққиётига ижобий таъсир кўрсатади.

Транспорт-коммуникация лойиҳаларини амалга ошириш йўлидаги асосий муаммо Афғонистонда тинчлик ва ҳавфсизлик билан боғлиқ муаммолар бўлиб қолаётган. Шу сабабли, Ўзбекистон афғон муаммосининг ҳал қилиниши даражасини кўтариб, БМТ даражасида доимий фаолият кўрсатуви қўйишга таъкид қилимоқда. Асосийси, расмий Тошкент муаммони куч ишлатиш усуллари билан эмас, балки музокара, иқтисодий лойиҳаларни амалга ошириш, мамлакатларaro ҳамкорликни ривожлантириш орқали ҳал қилишни афзал қўймоқда.

Муносабат

ТОШКЕНТДА НИМА ЯНГИЛИК БЎЛСА, НУКУСГА КЕЛАДИ

Президентнинг Шавкат Мирзиёевнинг Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорги Кенгесининг навбатдан ташқари сессиясида сўзлаган нутқини тинглаб...

Президентимизнинг ҳар бир ташқи қорақалпоқ юртига янги бунёдкорликлар, халқ фаровонлигининг янги истиқболларини олиб келади. Буларга гувоҳ бўлар эканмиз, ҳар биримиз Ватанимиз солномасига зарҳал харфлар билан битилётган янги Ўзбекистоннинг янги тарихига гувоҳ бўлишдек бахтга муяссар бўлаётганимиздан фарланамиз.

Яқинда бўлиб ўтган Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорги Кенгеси сессияси чин

маънода тарихий санага айланди. Республиканинг янги раҳбари сайланди.

«Бугун қорақалпоқ элини, туғроғини, имкониятларини яқши билган, халқ таниган, турли масалаларни ҳал қила оладиган етакчини сайлаб олишимиз керак. Бердак бобомизнинг доно сўзлари билан айтганда:

Халқнинг ғамини ўйлаган, Юрт ғамқўри керак менга», — деди давлатимиз раҳбари.

Олий Мажлис Сенати

ХУДУДНИ КОМПЛЕКС РИВОЖЛАНТИРИШ ЮЗАСИДАН ЎТКАЗИЛГАН ЎРГАНИШ НАТИЖАЛАРИ ТАҲЛИЛ ҚИЛИНДИ

Кеча Тошкент вилояти ҳокимлигида Олий Мажлис Сенати Кенгашининг сайёр мажлиси бўлиб ўтди. Унда сенаторлар, Ҳисоб палатаси экспертлари, Ёшлар парламенти аъзолари, вилоят ҳокимлиги мутасаддилари ҳамда оммавий ахборот воситалари ходимлари иштирок этди. Шунингдек, сайёр мажлисда тегишли вазирлик ва идоралар раҳбарлари, маҳаллий Кенгашлар депутатлари, туман ҳамда шаҳар ҳокимлари онлайн тарзда қатнашди.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Раиси Танзила Норбоева олиб борган мажлисда Тошкент вилоятини комплекс ривожлантириш борасида ўтказилган ўрганиш якуналари кўриб чиқилди.

Мажлисида давлатимиз раҳбарининг Қорақалпоғистон Республикасидаги ташрифи доирасида белгиланган долзарб вазифалар, шунингдек, Сардоба сув ombоридидаги техноген ҳолат оқибатларини барқарор этиш, мамлакатимизда камбағалликни босқичма-босқич тугатиш юзасидан берган тавсияларининг муҳим аҳамияти хусусида сўз юритилди. Бу

борада, айниқса, Сенат ишчи гуруҳи томонидан худудларни иқтисодий-иқтисодий ривожлантириш масалаларини жойларга чиқиб ўрганиш амалиёти йўлга қўйилгани ўзининг ижобий самарасини бермоқда.

Бундан ташқари вилоятда олиб борилган ўрганишлар натижалари мисоллик ҳам кўриш мумкин.

— Бугун янги давр бошланди, — деди Танзила Норбоева. — Янги Ўзбекистон юз очди.

Тизимлаштириш

Давлатимиз раҳбарининг шу йил 27 сентябрдаги «Ўз аҳамиятини йўқотган қонунчилик ҳужжатларини қайта кўриб чиқиш тизимини жорий этиш орқали мамлакатда ишбилармонлик муҳитини яқшилатиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармонида мувофиқ Президент томонидан қабул қилинган ҳужжатларнинг 498 таси ўз кучини йўқотган, деб топилди, 121 тасига ўзгартиш ва қўшимчалар киритилди.

«ТАРТИБГА СОЛИШ ГИЛЬОТИНАСИ» — АМАЛДА

Миллий ҳуқуқий амалиётда биринчи мартаба Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармонлари ва қарорлари, Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари ва барча қонуности ҳужжатлари таҳлил қилинди.

Бугунги кунда қонуности ҳужжатлари мамлакатнинг барча қонунчилик базасининг 90 фоизидан кўпини ташкил этади. Шундай қилиб, 2020 йил сентябрь ҳолатига кўра, 26632 та норматив-ҳуқуқий ҳужжат Ўзбекистон Республикаси Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базасига киритилган. Уларнинг 1897 таси қонун ҳужжатлари (қонунлар, Олий Мажлис палаталарининг қарорлари), 24735 таси қонуности ҳужжатлари (Президентнинг фармонлари ва қарорлари, Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари, вазирликлар, давлат қўмиталари ҳамда идораларининг буйруқлари ва қарорлари, маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг қарорлари) ҳисобланади.

Қонуности ҳужжатларининг тарқоқлиги амалда уларнинг мазмун-моҳиятини тушунишни қийинлаштирибди, ҳуқуқий тафовутлар ва номувофиқликлар, ортиқча тартибга солиш ҳамда бюрократияга олиб келади. Ишбилармонлик муҳитига салбий таъсир кўрсатаётган, эскирган ва ўз долзарблигини йўқотган нормаларнинг кенг қўламли қайта кўриб чиқилишини ҳамда бекор қилинишини таъминлайдиган тартибга солиш юқини камайтиришнинг замонавий механизmlарни амалиётга татбиқ этишти.

Биринчи босқичда Президентнинг 500 га яқин фармойишлари бекор қилинди. Ушбу йўналишдаги ишлар давом эттирилмоқда. Умумий ҳисобда, 2,5 мингта қонун ҳужжати ўз кучини йўқотган, деб топилди, бу эса амалдаги қонунчилик базасининг 10 фоизини ташкил қилади.

Айни пайтда қонунчиликни тизимлаштиришга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Хусусан, тегишли идоралар фаолиятини тартибга солиш учун қонунчилик ҳужжатларини тизимлаштириш бўйича «Йўл харитаси» ишлаб чиқилаётган.

Ушбу масаланинг долзарблигини аниқ бир мисол билан кўриб чиқиш мумкин. Ҳозирги кунда Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги фаолияти 10 та қонуности ҳужжати билан тартибга солинади, 10 та турли қонун ҳужжатлари ўрнига барча асосий масалаларни тегишли давлат органи фаолиятининг ваколатлари, ҳуқуқлари, мажбуриятлари ва бошқа жиҳатларини қамраб олган бир ҳужжатни тушуниш ҳамда унга амал қилиш осонроқ кечади.

Фармонда маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг норматив-ҳуқуқий ҳужжатларини тизимлаштириш кўзда тутилган. Ҳокимиятларнинг ҳуқуқий ҳужжатлар базаси 3 мингдан ортиқ ҳужжатларни ўз ичига олади. Мутахассисларнинг фикрига кўра, уларнинг яримдан кўпини тизимлаштиришни ёки бутунлай бекор қилиниши мумкин.

Шу билан бирга, қабул қилинган қонунчилик ҳужжатлари сифатида, шак-шубҳасиз, ижобий таъсир кўрсатидиган норма ижодкорлиги ҳараёнининг оқчилиги, оммабоплиги ва шифоқлигини таъминлашга алоҳида эътибор қаратилган.

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси

КУН ТАРТИБИДА — ДОЛЗАРБ МАСАЛАЛАР МУҲОКАМАСИ

Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди. Йиғилишда мамлакат ҳаётида муҳим аҳамиятга эга долзарб масалалар, шунингдек, турли соҳаларда амалга оширилаётган ислохотларни ҳуқуқий жиҳатдан таъминлашга қаратилган бир қатор қонун лойиҳалари кўриб чиқилди.

Мулкдорлар ҳуқуқлари ва қонуний манфаатлари кафолати

Мажлисида мулкдорлар ҳуқуқлари ва қонуний манфаатлари кафолатларини янада мустаҳкамлашга қаратилган қонун лойиҳаси депутатлар томонидан синчковлик билан, модда-модда муҳокама этилди.

Таъкидлаш жоиз, мамлакатимизда сўнгги йилларда хусусий мулкнинг устуворлигини амалда таъминлаш, уни қўллаб-қувватлаш ва дахлсизлигини кафолатлаш масалаларига жиҳдий эътибор қаратилиб, мулкка эркин ағалик қилиш таъминлини мустаҳкамлаш мақсадида қатор ҳуқуқий ҳужжатлар қабул қилинди.

ТАЪЛИМ СИФАТИГА

БИРИНЧИ ДАРАЖАЛИ ВАЗИФА, ДЕБ ҚАРАШИМИЗ КЕРАК

Кейинги тўрт йилда таълим-тарбия соҳасидаги ислохотлар давлат сиёсатининг энг муҳим йўналиши даражасига кўтарилди. Таълим тизимини ислох этиш жараёнида ўқитувчи касби нуфузини ошириш, жамиятдаги мақомини кўтаришга алоҳида эътибор қаратилди.

Фикр

Ўқитувчи ва мураббийлар кунининг бу йилги байрам тадбири илк бор Президент иштирокида ўтгани таълим ҳамда тарбия масаласи мамлакат сиёсатининг устувор йўналиши эканини амалда исботлади.

Давлатимиз раҳбарининг устозларга оид таъбир эмас, балки муножот билан чиқиб, уларнинг меҳнатига улкан баҳо бергани, шубҳасиз, юрт келажиги бўлган эътиборнинг юксак намунасикидир.

Мурожаатда парламент аъзоларидан мактаблар билан ишлаш тизимини алоҳида назоратга олиб, ушбу жараёнда яқиндан қўмақ беришларини сўради ва Олий Мажлис палаталарига икки ой муддатда умумтаълим мактаблари билан ишлашни янада кучайтириш юзасидан тегишли чора-тадбирларни ишлаб чиқиш бўйича зарур вазифаларни белгилаб берди. Бу парламент кўйи палатасидаги ЎзЛиДеП фракцияси аъзолари зиммасига ҳам катта масъулият юқлади.

Шундан қўлаб чиқиб, ҳар бир депутат мактаб муаммосига биринчи даражали масала деб қараши, ёшлар билан доимий равишда мулоқот қилиши, уларнинг муаммо ва тақлифлари билан қизиқиши, умуман, янги Ўзбекистоннинг мактаб оstonасидан бошлангишга ўз хиссасини қўлиши лозим. Чунки келажакимиз ворисларига берилаётган таълим-тарбия юрт тақдирини белгилаб беради.

рени сўради ва Олий Мажлис палаталарига икки ой муддатда умумтаълим мактаблари билан ишлашни янада кучайтириш юзасидан тегишли чора-тадбирларни ишлаб чиқиш бўйича зарур вазифаларни белгилаб берди. Бу парламент кўйи палатасидаги ЎзЛиДеП фракцияси аъзолари зиммасига ҳам катта масъулият юқлади.

Шундан қўлаб чиқиб, ҳар бир депутат мактаб муаммосига биринчи даражали масала деб қараши, ёшлар билан доимий равишда мулоқот қилиши, уларнинг муаммо ва тақлифлари билан қизиқиши, умуман, янги Ўзбекистоннинг мактаб оstonасидан бошлангишга ўз хиссасини қўлиши лозим. Чунки келажакимиз ворисларига берилаётган таълим-тарбия юрт тақдирини белгилаб беради.

ЎТКАЗИЛГАН ЎРГАНИШ НАТИЖАЛАРИ ТАҲЛИЛ ҚИЛИНДИ

1 Улар асосида ушбу ҳудудларни ривожлантириш борасида Вазирлар Маҳкамасининг махсус қарори тайёрланди. Бу қонуний ҳужжатлар ижроси Сенатнинг қатъий назоратида бўлади.

Ингилишда алоҳида қайд этилганидек, Сенат ишчи гуруҳининг Тошкент вилоятидаги ўрганиш натижаларига кўра, бир қатор давлат дастурлари ижроси борасида қатор камчиликларга йўл қўйилган. Бундай камчиликларни йўл қўйиб, йўл қўришни, маҳаллаларни ободонлаштириш, қишлоқларни тоза ичимлик суви билан таъминлаш ва инвестиция дастурларини ишлаб чиқиш йўналишларида қулайлиқ мумкин. "Саховат ва кўмак" умумийлик ҳаракати доирасида қўрилган моддий ёрдамларни ўзлаштириш, қўшиб ёзиш, мансабдор шахсларнинг ўз хизмат вазифасини суиистеъмол қилиш сингари ноҳус ҳолатлар ҳам аниқланган ачинарлидир.

Вилоятда коронавирус пандемиясига қарши кураш борасидаги ишлар таҳлили ҳам қувонарли эмас. Бунда ҳам қатор қўбунмачиликларга йўл қўйилган. Бандлик, аҳолини иш билан таъминлаш, янги иш ўринларини яратиш бўйича давлат буюртмасини бажариш

борасида эса сохталиклар жуда кўп рақиб бўлади.

— Одамлар тақдирига бефарқлик оқибатида вилоятда аҳоли бандлигини таъминлаш борасида қатор ҳаттоларга йўл қўйилган, — деди Сенат Раиси. — Ҳисоботларда амалда йўқ бўлган 800 та яқин иш ўринлари яратиш вазифаси эса бажарилмаган.

Ингилишда мазкур ҳолат юзасидан вазирлик ва идоралар раҳбарлари ҳамда маҳалла раҳбарлари ташаббуслари берди.

— Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан қабул қилинган 655 та норматив-ҳуқуқий ҳужжатдаги 4 155 та топшириқдан 41 таси вақтида ва тўла бажарилмагани ўрганишлар жараёнида аниқланди, — деди Олий Мажлис Сенатининг Суд-ҳуқуқ масалалари ва коррупцияга қарши кураш бўлими тасис Раиси Ботир Матмуратов. — Ҳусусан, давлатимиз раҳбарининг вилоятга ташири доирасида амалга оширилган ишлардан 30 та инвестиция қилиниши юзасидан ўрганилганда, қиймати 622,4 млн. долларлик 14 та қилиниши юзасидан тўхтаб қолгани, 339,3 млн. долларлик 7 та қилиниши юзасидан тўхтаб қолгани, 450 млн. долларлик

5 та лойиҳа эса умуман бошланмагани аён бўлди. Шунингдек, инвестиция дастурлари доирасида амалга оширилиши лозим бўлган 909 та лойиҳадан 233 тасининг ижроси орта қолмоқда.

Ишлаб чиқаришни маҳаллийлаштириш 2019 йилда 67,7 фоиз, 2020 йилнинг биринчи ярим йилларида 56 фоиз кўрсатилган бўлса-да, ўрганиш давомида ушбу кўрсаткич мос равишда 48,6 ва 51 фоизга ташқил этгани аниқланган. Ҳисоботларда қўшиб ёзиш ҳисобига ошириб кўрсатиш ҳолатларига йўл қўйилиши оқибатида маҳаллийлаштириш дастури доирасида ишлаб чиқарилган, ўша-ўша маҳсулотлар импорт қилинган.

— Вилоятда иқтисодий-иқтисодий ва ҳуқуқ-тартибот идоралари фаолиятини ҳам қондирилди, деб бўлмайди, — дейди ишчи гуруҳи аъзоси, сенатор Малика Қодирхонова. — Импорт маҳсулотларини маҳаллийлаштириш дастури ўрганилганда, қатор лойиҳаларда қўшиб ёзиш ҳолатлари аниқланди. Ҳудуд пойтахт вилояти бўлишига қарамастан, аҳолини ичимлик суви билан таъминлашда ҳам қатор камчилик ва нуқсонлар мавжуд. Масалан, 14 та аҳоли манзиллари сув қувурларини янгиланган ва таъмирланган бўлишига қарама-қарши, 19,3 миллиард сўмлик маблағ мақсадсиз ишлатилган. Натيجада бажарилиши кўзда тутилган

ишлар амалга оширилмаган ва аҳолига ичимлик суви этиб бормаган.

Қайд этилганидек, янги иш ўринлари ташқил қилиш бўйича давлат буюртмасини бажаришда ҳам муайян камчиликлар мавжуд. Ҳусусан, давлат буюртмасидаги 7 та йўналиш бўйича белгиланган кўрсаткич 32 минг 847 тага ёки 108 фоиз бажарилган бўлса-да, 2 та йўналишда 5 минг 439 та иш ўрни яратилиши таъминланмаган. Ташқил қилиниши 2019 йилда ҳақиқатда яратилмаган иш ўринлари ҳудудлар ва йўналишлар кесимида ўрганилганда, аҳолининг соғини ҳисоботларда кўрсатилганига нисбатан 797 тага кўпни ташқил этган.

Сайёр мажлисда таъкидланганидек, жойларда йўл қўйилмаётган бу каби ҳато ва камчиликлар аҳолининг ҳақли эътирозига сабаб бўлмоқда. Бунинг натижасида Сенатта бугунгача вилоят аҳолисидан 800 дан зиёд мурожаатлар келиб тушган. Бундай эътирозлар сони, айниқса, Зангиота ҳамда Қибрай туманларида кўпайиб бораётгани ачинарлидир.

Шу ўринда Сенат Раиси жойлардаги ҳрим ва раҳбарларга мурожаат қиларкан: "Ҳокимлик идоралари, Халқ қабулхоналари ишламаяптими?" дея ҳақли савол берди.

Мажлисда шу ва бошқа камчиликлар сабаблари таҳлил қилиниб, уларни бартараф этиш бўйича чора-тадбирлар белгиланди. Ҳусусан, Олий Мажлис Сенати ва Ҳисоб палатаси томонидан Тошкент вилоятида ўтказилган ўрганишлар жараёнида аниқланган камчиликларни бартараф этиш ва келгусида уларга йўл қўймаслик юзасидан ишлаб чиқилган чора-тадбирлар дастури тасдиқланди. Унда, масалан, амалга оширилган суддан кечикётган 10,9 триллион сўмлик 126 та ҳамда амалга ошмаётган 20,7 триллион сўмлик 107 та лойиҳанинг ишга туширилишини ўрганиш учун хатлов ўтказиш режа-ҳужжатини ишлаб чиқиш ҳамда истиқболсиз лойиҳаларни ўриндос лойиҳалар билан алмаштириш ва уларнинг белгиланган муддатда ижро этилишини таъминлаш чора-тадбирлари кўзда тутилган.

Мажлисда мурожама этилган масалалар юзасидан Олий Мажлис Сенати Кенгашининг тегишли қарори қабул қилинди.

Шундан сўнг журналист ва блогерлар учун мазкур масалага бағишланган матбуот анжумани ўтказилди.

Шодир МУТАХАРОВ
(«Халқ сўзи»)

ТАЪЛИМ СИФАТИГА БИРИНЧИ ДАРАЖАЛИ ВАЗИФА, ДЕБ ҚАРАШИМИЗ КЕРАК

1 Яна бир муҳим жиҳат.

Байрам тадбирида бугун ҳар бир ўқитувчи ва тарбиячи, олийгоҳ домласи таълим ҳақида илм-фан соҳасидаги энг сунгги янгиликларни ўқув жараёнида татбиқ этиш олайдиган, чуқур билим ва дунёқараш эгаси, замонавий ҳамда жаҳониятнинг энг илғор вакили бўлиши кераклиги айтиб ўтилди. Сабаби бундай устозлар қўлида таълим олган ўқувчилар Ўзбекистоннинг ёруғ келажигини бунёд этишга қодир авлод бўлиб қолмоқда.

Давлатимиз раҳбарининг шу йил 24 январь кунин Олий Мажлисга йўллаган Мурожаатномасида ҳам энг катта бойлик, бу — ақл-заковат ва илм, энг катта мерос, бу — яхши тарбия, энг катта қашшоқлик, бу — билимсизлик эканини алоҳида таъкидлагани ёдимизда. Мурожаатда бу сўзларнинг яна тақдор янграши бежиз эмас. Ҳақиқатан ҳам, мамлакатни қудратли, миллатни буюқ қиладиган қил, бу — илм-фан, таълим ҳамда тарбиядир.

Нутқда дунё миқёсидаги кескин рақобатда бардош бера оладиган миллий таълим тизимини яратиш, таълим масканларининг моддий-техника базасини, кадрлар салоҳиятини мустаҳкамлаш, соҳа ходимларининг иш ҳақини босқичма-босқич ошириб боришга алоҳида эътибор қаратилиши таъкидландики, бу бундан кейин ҳам уларнинг маънавият ва меҳнатини муносиб кадрлар доимий эътибор марказида бўлишидан далолат беради.

Шунингдек, мурожаатда мактабларда информатика,

кимё, хорижий тиллар каби фанлар бўйича ўқитувчилар этиш мақсадида педагогик бўлган йўналишлар бўйича олий таълим олаётган ёшлар учун кўрсатилган педагогик курслар ташқил қилиниши ҳам айтиб ўтилди. Бу партияимиз сайловотида дастурида илгари сурилган вазифаларга тўлиқ ҳамоҳангдир.

Сайловотида дастурда таълим-тарбия соҳасидаги қонунийликни тақомиллаштириш, Таълим тўғрисидаги кодексни ишлаб чиқиш ва ҳаётга татбиқ этиш, мамлакатимиз халқ таълими тизимига ривожланган давлатлар тажрибаларини кенг жорий қилишга алоҳида эътибор қаратилган. Бизнинг асосий мақсадимиз — мактаб, ўрта тахсим ҳамда олий таълим тизимида рақобат муҳитини шакллантириш, давлат-хусусий шериклик ва хусусий сектор ресурсларидан кенг фойдаланиш, "фуқароларни бутун умри давомида ўқитиш" моделини ҳаётга татбиқ этиш, аҳолининг олий таълим билан қамраб олинишини ривожланган давлатларники даражасига етказиш.

Умуман, бутун бориғини ёш авлод тарбиясига бахш этадиган ўқитувчи ва мураббийлар меҳнати ҳар қандай юксак баҳога муносиб. Зотан, инсонни инсон қилиб қамол топтиришда, унга эзгу орзу-ниятлар билан яшаш туйғуларини сингдиришда таълим соҳаси фидойиларининг ҳиссаси беқиссдир.

Ақтам ҲАЙТОВ,
Олий Мажлис Қўнчилик палатаси Спикери ўринбосари,
О'зЛиДеР фракцияси раҳбари.

Парламент назорати

Олий Мажлис Сенатининг Бюджет ва иқтисодий ислохотлар масалалари қўмитаси йилги ҳисотида "Ҳар бир оила — тадбиркор" дастури бўйича 2019 йил ва 2020 йилнинг биринчи ярмида Фарғона вилоятида амалга оширилган ишлар бўйича мутасадди вазирлик ҳамда идоралар, вилоят ҳокимлиги раҳбарларининг ахборотлари эшитилди.

Фарғонада ижро масъулияти қандай?

Таъкидланганидек, аввало, аҳолини дастур моҳияти билан яқиндан таништириш ҳамда фуқароларнинг имтиёзли кредитга бўлган эҳтиёжини ўрганиш мақсадида кенг қамровли учрашувлар, тарғибот тадбирлари ташқил этилиб, оммавий ахборот воситаларида кенг ёритиб борилад.

Оилавий тадбиркорлиқни ривожлантириш дастури бўйича 2019 йилда тижорат банклари томонидан 34 минг 309 та лойиҳага 707,7 миллиард сўм имтиёзли кредитлар ажратилган.

Дастур бўйича ишлаб чиқариш йўналишига ўн мингта яқин лойиҳалар учун қарий 160 миллиард сўм кредит йўналтирилган. Бундан ташқари, дастур ижросини тизимли олиб бориш мақсадида фуқаролар ва тадбиркорларга 405 та таълимий корхона томонидан 503 хил турдаги товарлар etkazиб берилиши, хизматлар кўрсатилиши ташқил этилган ҳамда 492 салоҳиятли тадбиркорга 1088 нафар ёш тадбиркор бириктирилган.

Вилоятнинг туман ва шаҳарларидаги маҳаллалар иқтисослашувидан келиб чиқиб, "Бир маҳалла — бир маҳсулот" тамойили ҳам йўлга қўйилган.

Базавий ҳисоблаш миқдорининг 1000 баробаридан юқори бўлган 4 та лойиҳага 9,5 миллиард сўм кредит ажратилиб, 4564 та иш ўрни яратилган.

Натижада вилоят бўйича шу йилнинг биринчи ярмида "Ҳар бир оила — тадбиркор" дастурига 177 миллиард сўм, "Yoshlar — kelajagimiz" Давлат дастурига 20 миллиард сўм, ҳунармандчилик дастурига қарий 60 миллиард сўм, фермер, деҳқон ҳўжаликлари ва томирқа ер эгаларини қўллаб-қувватлаш дастури доирасида ҳам кредитлар ажратилган.

Улар ҳисобига жорий йилнинг ўтган даврида 9200 га яқин янги иш ўринлари ташқил этилган.

Ингилишда ўрганиш давомида вазирлик ва идоралар, вилоят ҳокимлиги фаолиятида дастур ижроси бўйича бир қатор муаммо ҳамда камчиликлар аниқлангани ҳам таъкидланди.

Жумладан, дастур доирасида қўллаб-қувватлаш муҳтож оилалар, аҳоли соғини ҳисобига юртимизимизнинг ажратилган имтиёзли кредитлар орқали ҳақиқатда муҳтож оилалар ва аҳолининг қанчалки иқтисодий-иқтисодий қўллаб-қувватланганини баҳолаш имконини пасайтирди.

Ажратилган кредитларнинг мақсадли ишлатилиши ва самарадорлиги бўйича мониторинг юритилмаган. Сарфланган маблағларнинг натижаларини аниқлаш ишлари тизимли йўлга қўйилмаган. Бу эса келгусида кредитларни ажратиш йўналишларини белгилаб олиш стратегияларини ишлаб чиқишда ўз салбий таъсирини кўрсатади.

Дастур мувофиқлаштириш сифатида Молия ҳамда Иқтисодий тарихот ва камбағалликни қисқартириш вазирликлари томонидан Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 7 июнда қарори билан юклатилган вазифалар ижросига етарли эътибор берилмаган.

Онаён муҳтож шаклида ўтказилган тадбирда йўл қўйилган шу каби камчиликларни бартараф этиш бўйича тақлиф ва тавсиялар билдирилди.

Мазкур масала юзасидан қўмитанинг тегишли қарори қабул қилинди.

«Халқ сўзи»

ТОШКЕНТДА НИМА ЯНГИЛИК БЎЛСА, НУКУСГА КЕЛАДИ

1 Президент ҳозирги мурожаат пайтда раҳбар бўлиш осон эмаслигини, Қорақалпоғистонни ривожлантириш бўйича бошланган ишларнинг салмоғи эндиликда икки-уч қарра кўпайтириб давом эттирилиши таъкидлади.

Ҳақиқатан ҳам, бу лавозимга тавсия қилинган Мурод Камолов ХХ аср ўрталарида бу элга хизмати синган Қаллибек Камоловнинг фарзанди. Депутатлар ватанпарвар, фидойий инсон номзодини бир овоздан маъқулади.

Давлатимиз раҳбари Қорақалпоғистонни иқтисодий-иқтисодий жиҳатдан раванк топштириш режаларини белгилаб берар экан, 16 туманда "Уши нуқта-

лари" бўйича тадбиркорлик субъектлари 3 йил муддатга ер солиғи, мол-мулк солиғи, қишлоқ орхоналарининг айланмасидан олинадиган солиқ, яқна тартибдаги тадбиркорларнинг қатъий миқдордаги даромад солиғидан озод этилишини таъкидлади.

Тахтақўпри, Бўзотов ва Шуманай туманларида янги ташқил этиладиган санаот корхоналарига ҳам 3 йил муддатга солиқ ҳамда боғжона имтиёзлари белгиланди.

Давлатимиз раҳбари қорақалпоқ юртида балиқчилик, чорвачиликда оилавий кооперацияларни йўлга қўйиб, паррандани кўпайтириб, гўшт нархини арзонлаштириш чораларини кўриш юзасидан ҳам қатор вазифаларни белгилаб берди. Айниқса,

"Тошкентда нима янгилик бўлса, Нукусга келиши керак, — деди Президент. — Янгица ишламасак, замон қабул қилмайди".

Шу билан бирга, Президентимиз хар бир депутат ва сенаторнинг халқ олдидagi масъулиятига алоҳида ўргун берди. Юқори палата олдида оро инқироз му-

қорақалпоғистонда маданият, санъат, адабиёт йўналишларида белгилаб берилган устувор вазифалар биз ижодкорларни янада тўлқинлантирди.

Халқимиз Нукус шаҳрини Ўзбекистоннинг иккинчи пойтахти, деб севади. Давлатимиз раҳбари Нукуснинг янада кўркам, обод, замонавий қиёфа касб этиш юзасидан аниқ кўрсатмалар берди.

"Тошкентда нима янгилик бўлса, Нукусга келиши керак, — деди Президент. — Янгица ишламасак, замон қабул қилмайди".

Шу билан бирга, Президентимиз хар бир депутат ва сенаторнинг халқ олдидagi масъулиятига алоҳида ўргун берди. Юқори палата олдида оро инқироз му-

амоларини бартараф этишга қаратилган барча масалалар ижросини назорат қилиш бўйича янги қўмита тузиш вазифасини қўйди. Бу Оролнинг қуриган ҳудудида экологик вазиятни яхшилаш, халқаро ташқилотлар билан ишлаш, давлатимиз томонидан ишлаб чиқилган лойиҳалар ўз вақтида бажарилишини назорат қилишда катта аҳамиятга эга.

Биз сенаторлар ҳам, албатта, Президентимиз талаб этаётганидек, хар ҳаёда халқ дарди ва муаммолари билан яшаймиш, уларнинг ҳал қилинишида давлатимиз раҳбарига камарбаста бўламиз.

Гулстон АННАКИЛИЧЕВА,
Олий Мажлис Сенати аъзоси.

КУН ТАРТИБИДА — ДОЛЗАРБ МАСАЛАЛАР МУҲОКАМАСИ

1 Давлатимиз раҳбарининг соҳага оид қарор ҳамда фармонлари эса, ўз навбатида, тадбиркорлик, фермерлик ва хусусий бизнес вакиллари имкониятларининг кенгайишига туртки бўлмоқда.

Депутатлар томонидан кўриб чиқилган қонун лойиҳаси нормаларида ер участкаларининг ҳокимлар томонидан олиб қўйилишига тақиб белгилаш, ер участкасига эгалик қилиш ва ундан фойдаланиш, шунингдек, ер участкасини ижарага олиш ҳуқуқини тутғуши бўйича ваколатларини қисқартириш масалалари ўз аксини топмоқда. Шунингдек, лойиҳа билан ер участкаларини давлат ҳамда жамоат эҳтиёжлари учун олиб қўйиш ваколати Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорги Кенгашига, халқ депутатлари вилоятлар ва Тошкент шаҳар Кенгашига берилмапти.

Қайд этилганидек, лойиҳага қорхоналарни (ташқилотларни) давлат тасаруфидан чиқариш ҳамда мол-мулкни хусусийлаштириш натижаларининг қайта кўриб чиқиши ва бекор қилинишига йўл қўйилмаслиқни назарда тутувчи нормалар киритилган.

Халқ вакиллари таъкидлашича, қонун лойиҳасининг қабул қилиниши мулкдорлар ҳуқуқларини, уларни мулк ҳуқуқидан асоссиз равишда маҳрум этишдан ҳимоя қилади. Шу билан бирга, ер участкалари олиб қўйилиши муносабати билан мулкдорларга etkazиб қилинган зарарларнинг ўрни (шу жумладан, давлат томонидан) тўлиқ қопланishi, мулкдорларнинг давлатга ва унинг органларига бўлган ишончи орттиришига хизмат қилади.

Баҳс-мунозара ҳамда қозғин торттишулардан сўнг, қонун лойиҳаси депутатлар томонидан қабул қилиниб, Сенатга юборилди.

Ўсимликларни гайриқонуний равишда кесганларга жиноий ва маъмурий жавобгарлик кучайтирилди

Сўнгги пайтларда дарахтларнинг ноқонуний кесилиши билан боғлиқ ҳолатлар учраб турибди ва бу кенг жамоатчиликнинг муҳокамасига сабаб бўлмоқда. Ваҳоланки, Президентимизнинг тегишли Фармонида кўра, давлат ўрмон фондида қирмайдиган дарахтлар ҳамда буталар қимматбаҳо навларининг кесилишига ўтган йилнинг 1 ноябрдан шу йилнинг 31 декабригача мораторий жорий этилган.

Ингилишда экология ва атроф-му-

ҳит, ўсимлик дунёси объектларини, айниқса, дарахт ҳамда буталарни муҳофаза қилиш чораларини қўйиштириши назарда тутувчи қонун лойиҳаси иккинчи ўқишда атрофчила муҳокама қилинди.

Таъкидланганидек, қонун лойиҳаси билан дарахтлар, буталар ва бошқа ўсимликларни гайриқонуний равишда кесиш, уларни йўқ қилиш, қундақов қилиш, шикастлантириш ёки кўчириб ўтказиш эгалик жиноий ҳамда маъмурий жавобгарлик кучайтирилмапти. Ўзбекистон Республикасининг Жиноят кодексига киритилаётган ўзгаришларга кўра, жавобгарлик чоралари аввалгисига нисбатан икки баравар оширилмоқда. Бундан ташқари, Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексга мазкур соҳада содир этилаётган ҳуқуқбузарликлар учун маъмурий ҳуқуқбузарлиқни содир этиш қуроли бўлган ашёни ва маъмурий ҳуқуқбузарлиқнинг бевосита ашёси ҳам мусодара қилиниши назарда тутилмапти.

Шунингдек, жойларда ўзларига вақтинча ёки доимий равишда фойдаланиш ажратилган ёки бириктирилган майдонлардаги дарахтларни сақлаш ва уларни муҳофаза қилиш чораларини кўрмаганлик учун мансабдор шахсларга базавий ҳисоблаш миқдорининг ўн баробаридан йигирма баробаргача миқдорда жарима белгиламоқда.

Депутатлар қайд этганидек, қонун лойиҳасининг қабул қилиниши атроф-муҳит муҳофазаси борасида қонун ҳужжатлари бузилишлари профилактикаси, уларни аниқлаш ва олдини олишининг самарали механизмларини жорий этиш, давлат органлари, ҳўжалик юритувчи субъектлар раҳбарлари ҳамда фуқароларнинг шахсий жавобгарлигини кучайтириш орқали бу борадаги ҳуқуқбузарликлар қамийиши юзаси чиқарилади.

Мажлисда қонун лойиҳаси депутатлар томонидан иккинчи ўқишда қабул қилинди.

Қонунчилик палатасида адлия вазирининг ахбороти эшитилади

Мамлакатимизда миллий ҳуқуқ тизимини тубдан ислоҳ қилиш, жамятда ҳуқуқий маданиятни шакллантириш ва аҳолига қабул қилинаётган қонун ҳужжатлари ҳамда давлат дастурларининг мазмун-моҳиятини тизимли етказиш борасида муайян ишлар амалга оширилмоқда.

Давлатимиз раҳбарининг ўтган йил 9 январдаги "Жамятда ҳуқуқий онг ва ҳуқуқий маданиятни юксалтириш тизи-

мини тубдан тақомиллаштириш тўғрисида"ги Фармони соҳадаги ишларни янада жадаллаштиришга хизмат қилапти.

Бугун хар томонлама ривожланган, эркин ва фаровон, қонун устувор бўлган, замонавий демократик давлатлар қаторига қўшилиш каби йўналишлар Ўзбекистоннинг стратегик мақсади сифатида белгиланган экан, бунда, биринчи навбатда, аҳоли ўртасида ҳуқуқий тарғибот ишларини янада кучайтириш, одамларга қабул қилинаётган қонун ҳужжатларининг мазмун-моҳияти ва аҳамиятини етказиш, ҳуқуқий саводхонлиқни ошириш бўйича бажарилаётган ишлар ривожини янги босқичга кўтариш талаб этилади.

Ушбу масаланинг долзарблигиндан келиб чиқиб, мажлисда Ўзбекистон "Миллий тилканиш" демократик партияси фракцияси ташаббуси билан адлия вазир Рўсланбек Давлетовнинг "Ҳуқуқий тарғиботни амалга ошириш, қабул қилинаётган қонун ҳужжатларининг мазмун-моҳияти ва аҳамиятини аҳолига етказиш, шунингдек, аҳолининг ҳуқуқий саводхонлигини ошириш бўйича олиб борилаётган ишлар тўғрисида"ги ахборотини эшитиш масаласи кўн тартибига киритилди.

Ушбу масала юзасидан Олий Мажлис Қўнчилик палатасининг қарори қабул қилинди.

Тадбиркорлик субъектларига 5 гектаргача ер қазри участкаси берилади

Депутатлар, шунингдек, ер ости бойликларини қазиб олиш билан шуғулланадиган тадбиркорлик субъектларига қўшимча имкониятлар яратишдан қонун лойиҳасини биринчи ўқишда кўриб чиқдилар.

Унга кўра, "Ер ости бойликлари тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 381-моддасига ўзгариш киритилмоқда.

Қайд этилганидек, ушбу қонун лойиҳаси билан аукционга қўйиладиган ер қазри участкаси майдонининг амалдаги 1 гектар чекловини 5 гектаргача ошириш тақлиф этилмоқда. Бу, ўз навбатида, мазкур фаолият билан шуғулланаётган жисмоний ва юридик шахсларга берилган ер қазри участкаларида ишларнинг тўхтавишга олиб борилишига, аукцион жараёнида қайта-қайта иш тирок этмаслигига олиб келади.

Қолаверса, тадбиркорлик субъектларига берилган ер қазри участкасига хотиржамлик билан тегишли асбоб-ускуналарни олиб келиш ва керакли ҳажми-

даги маблағларнинг сарфлашига асос бўлади.

Депутатларнинг таъкидлашича, қонун л

ТАРАҚҚИЁТНИНГ АСОСИ ИЛМ ВА МАЪРИФАТДА

Ўзбекистон Президенти томонидан бугунги кунда миллий тикланишдан миллий юксалишга эришиш энг муҳим ҳақиқат устувор вазифа қилиб қўйилди. Бу йўлда муҳим омиллардан бири, албатта, илм-фандир. Шунинг учун ҳам мамлакатимизда ушбу соҳа вакиллариغا алоҳида ғамхўрлик кўрсатишда ва бу барчамизни мамнун этяпти.

Акс садо

1 октябрь — Ҳукумат ва мураббийлар кўни кенг нишонланди. Ушбу тадбирда давлатимиз раҳбари нутқ сўзлади. Юртбошимиз жамиятдаги ҳар бир жаҳда ривождага устоз ҳақида мураббийларнинг ўрни алоҳида эълонини таъкидлади. Мамлакатимиз ривожига ҳақиқатга гапирар экан, Фанлар академияси фаолиятига ҳам алоҳида тўхталиб ўтди.

Дарҳақиқат, ўтган қисқа вақт мобайнида соҳада тўпланиб қолган муаммоларни бартараф этиш, жумладан, илмий-тадқиқот муассасалари фаолиятини тартибга солиш механизмларини такомиллаштириш, илмий ишлаш ва илмий ҳақиқдор технологияларни ишлаб чиқаришга татбиқ қилиш учун инновацион муҳитни яхшилаш, илмий тадқиқот фаолиятининг самардорлиги ҳамда сифатини ошириш, илмий-амалий натижалар ва яратилган илмий ҳақиқдор маҳсулотларнинг ички ҳамда ташқи бозорларда рақобатбардошлигини таъминлашга йўналтирилган тадбирлар амалга оширилди, бир

қанча муҳим Фармон ва қарорлар қабул қилинди.

Ушбу ислохотларнинг амалий ифодаси ўларок, Фанлар академиясида олиб борилаётган фундаментал ва амалий илмий тадқиқотлар натижаларини иқтисодиётимизнинг ривожига ҳисса қўшиб келмоқда, қисқа вақт ичида уларнинг баъзилари халқроқ даражада тан олинди.

Фанлар академияси фаолиятини, илмий тадқиқот ишларини ташкиллаштириш, бошқариш ва молиялаштириш тизимини тубдан янгилаш бўйича кенг кўламли ишлар амалга оширилмоқда.

Қадрлар тайёрлаш масаласига катта аҳамият қарилляпти. Олий ўқув юртилари магистратура талабаларининг магистрлик диссертацияларини академиянинг илмий лабораторияларида тайёрлаш йўлига қўйилди. Стажер-тадқиқочилар институтини ташкил этилди.

Ҳозирги кунда Давлат бюджетидан ажратилган маблағлар ҳисобига Фанлар академиясининг илмий-тадқиқот муассасаларини капитал таъмирлаш

ва илмий лабораторияларини энг замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозлаш ишлари бажарилмоқда. Ишонимлики, бу жараён узлуксиз давом этади.

Бундан ташқари, Фанлар академияси илмий-тадқиқот муассасалари биноларини сақлаш, бошқарув ва техник ходимларга ҳақ тўлаш харажатлари бевосита Давлат бюджети маблағлари ҳисобидан базавий молиялаштириш механизми жорий қилинди.

Давлатимиз раҳбари томонидан учинчи Ренессанс даври бўсағасида турганимиз алоҳида таъкидланди. Бу, биз олимлар, илм-фан аҳли олдинга ҳам катта вазифаларни қўяди. Негаки, тарихга назар ташлайдиган бўлсак, ҳеч бир Ренессанс даври илм-фансиз ривожланмаган. Жумладан, Ҳоразм Маъдум академияси, Мирзо Улуғбек Раъсудхонаси Ренессанс давриларининг тамал тошлари ҳисобланади.

Шуларни ҳисобга олган ҳолда, мамлакатимизда илм-фани замонавий асосда таррақий этишириш давлат сиёсати даражасида олиб боришмоқда. Хусусан, ФА Математика институтига Тошкент шаҳрининг Олмазор туманида янги қурилган бино оператив бошқарув ҳуқуқи асосида беғариз ўтказиб берилди ҳамда институтнинг моддий-техника базасини жаҳон андозалари асосида мустахкамлаш мақсадида мебель жиҳозлари, юқори технология ком-

пьютер техникаси ва дастурий маҳсулотлар билан таъминланди.

Фанлар академиясининг 11 та кимё-биология йўналишига асосланган илмий-тадқиқот муассасаси олиқ таълим муассасаларида кимё ва биология йўналишларида самарали ўқув жараёнини уюштириш, фанларни ривожлантириш учун уларнинг қўллаб-қўлланувига бир қатор ишлар аналга оширилмоқда. Жумладан, 2018 йилда қабул қилинган “Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси тизимида Ахборот-коммуникация технологияларини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги Президент қарорига асосан Фанлар академияси қошида Ахборот технологияларини ривожлантириш маркази ташкил этилди. Фанлар академияси тизимидаги фанлар илмий-тадқиқот муассасаси оптик толали алоқа каналлари орқали юқори тезликдаги интернет билан таъминланди. 2020 йилнинг биринчи ярми йилигида юқори параметрли хусусиятлар талаб этидиган графикали ва илмий жиҳоблашларни бажариш учун юқори

самадорликка эга бўлган компьютерлар келтирилди. Ушбу компьютерларда илмий тадқиқот ишларининг натижасини олдиндан прогноزلаш мумкин, яъни бу технологиялар илмий башорат қилиш ҳамда бир вақтнинг ўзида мураккаб жараёнларни моделлаштириш имконини беради.

Хулоса ўрнида айтганда, илмий фаолиятни таррақий топтиришдан қўзланган мақсад энг аввало, ҳар бир мамлакатда иқтисодий, сиёсий ва стратегик барқарорлиқни таъминлашдан иборат. Шундай экан, ҳар қандай тадқиқот иши, биринчи навбатда, амалга ярашганлиги, ундаги маъжуд муаммоларни бартараф этишни аниқ йўналишларини кўрсатиб бериши, фан соҳаларидаги ҳар бир йўналишнинг истиқболдаги тақомилига ҳисса қўйиши лозим.

Юртбошимиз томонидан илм-фан соҳасида олиб борилаётган сиёсатни қўллаб-қувватлаган ҳолда, бурча имкониятимизни мамлакат кудратини янада юксалтиришга йўналтиришимиз. Зотан, юртимизда таълим-тарбия жараёни ҳамда илм-фан таррақийи давлат сиёсати даражасига қўтарилиши соҳа ходимлари қалбида ўз касбига чекиз меҳр ва фахр туйғуларини уйғотгани айни ҳақиқат.

Беход Йўлдошев,
ЎзФА президенти, академик.

«ЎЗБЕКИСТОН УЧУН ЯНГИ ТАРИХ, ЯНГИ ЙЎЛ ШАКЛЛАНМОҚДА»

Игорь ПАНКРАТЕНКО,
Стратегик баҳолаш ва башоратлар маркази бош директори:

— Бош Ассамблеянинг якунланган 75-сессияси воқеаларга бой бўлди. Аммо унинг муҳим сенсацияси Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёевнинг нутқи бўлди.

Ўзбекистон раҳбари ўз чиқишида Афғонистонда тинчлик ўрнатилиш масаласидек долзарб, дунёнинг етакчи дипломатлари хал қилиш учун бош қотириб келаётган муаммага нисбатан янги ёндашуви илгариди. Шавкат Мирзиёевнинг БМТ минбаридан туриб “Ўзбекистоннинг Марказий Осиёнинг ажралмас қисми сифатида қабул қиламиз...” Фақат биргаликда ва яқин ҳамкорлик орқали биз афғон халқининг азгу орузумиларини рўёбга чиқаришимиз мумкин. Бу борада “Беқарор ва вайронкор вазиятдан — тинчлик ва бунёдкорлик сари” деган тамойил асосида иш олиб бориш мумкин, деган сўзлари барчада катта таассурот уйғотди. Оддий айтганда, Ўзбекистон раҳбарининг сўзлари “Афғонистонда жан қилишни тўхтайтиб, бунёдкорлик билан шугулланиш” деган тамойилни акс эттирди.

Расмий Тошкентнинг “Афғонистонни таҳдид манбаи эмас, балки минтақа сифатида қўриқилган” деган қатъий қарори Афғонистондаги ва унинг ташқирисидидаги сиёсий жараёнларга хал қилувчи таъсир кўрсатди. Мазкур страте-

гик қарорни амалга оширишдаги илк муҳим қадам 2018 йил март ойида Тошкентда бўлиб ўтган Афғонистон бўйича халқаро конференция бўлди. Шавкат Мирзиёевнинг ташаббуси билан ўтказилган тадбирнинг асосий ютуғи шундаки, у орқали дунё ҳамжамиятига Афғонистонда кечаётган қон тўқилиши жараёнига эътибори “кайтарилди”. Тошкент анжумани Афғонистон ичида ва унинг ташқирисидидаги сиёсий жараёнларнинг бошланғич кучли туртки берди. Тошкентдаги форумсиз “Доха-1” ҳам, “Доха-2” ҳам бўлмади. Ҳатто бир-бирига мулоқот тексари фирқалардан инсонлар ҳам бу борада яқинлашди.

Афғонистонда Тошкентга ишонилди, унга суянилади. Ўзбекистон етакчилигининг бу мамлакатни фақат таҳдид манбаи сифатида қўриқилиш тўхташи ва Афғонистонга имкониятлар нуктаи назардан қарай бошлашга қорлови кенг халқаро ҳамжамият томонидан бирдек қўллаб-қувватланди.

Анвар МИРЗАЕВ
«Халқ сўзи» таърифи.

Сайёр қабул

Фуқароларнинг муурожаатлари билан ишлашга муносабат ўзгарганини барчамиз кўриб, ҳис қилиб турибмиз. Бошқача айтганда, кўп вақт ёпиқ турган, биров тақиллатса-да, очилганга эшиклар бугун очилди.

Ҳар бир муурожаатнинг ечими бор

Раҳбарлар аҳоли билан юзма-юз мулоқот қилиш, уларни эшитиш, дардларини тинглаб, унга даво топишни ўрганиш, десак, ҳақ қилмаган бўлишим.

Дарҳақиқат, инсон ва унинг манфаатлари юксак қадринг даражасига кўтарилиб, устувор тутилган, масъул раҳбарларнинг бунга муносабати ўзгарди. Узоқ йиллар “масъумбулик”га ўрганиб, буниси ҳам “ўлиб кетар”, қабилида ҳис тутиш ўзини оқламаганини бугун рўбарў келинган муаммоларнинг илҳамидир. Қолаверса, ҳар бир муурожаат орқиди фуқаро таъшиини чуқур ўрганиш, унга мутаассадиларнинг муносабати ўша раҳбарларга халқнинг ишончини ҳам белгиламоқда.

Бунга Навоий вилоятининг Зарафшон шаҳри мисолида гувоҳ бўлиш мумкин.

Шаҳар ҳоими, 1-сектор раҳбари Анвар Ражабовнинг Алишер Навоий номидаги маҳаллада ўтказган сайёр қабулига турли мазмундаги 12 та муурожаат қилиб тушди. Ушбу муурожаатларнинг 10 таси жойида хал этилди. Иккита муурожаат юзасидан тағйилиш масъулларга аниқ муддатли топшириқлар берилди.

Муурожаатларнинг асосий қисмининг тадбиркорлик фаолиятини кенгайтириш учун имтиёзли маблағ, ер ажратиш, банк кредити олиш, бандлик каби масалалар ташкил қилади. Чунки, бир неча йилдан бунён тивувчилик фаолиятини билан шугулланиб келаётган Зарнгор Мустафозовнинг 10 дана тиву машинаси хариди учун кредит масаласида амалий қўмақ сўраб қилган муурожаатини Халқ банки Зарафшон шаҳар филиали ўз зиммасига олди.

Шунингдек, Дилафрўз Омоновнинг тадбиркорлик фаолиятини кенгайтириш учун ажратилишини сўраб қилган муурожаати эътибордан четда қолмади. Фуқаролар Шохрух Исмоилов ва Феруза Абдуяевнинг илга жойлаштирилган масаласидаги муурожаати ҳам икхобий ечим топди. Сайёр қабулда ногиронлиги бўлган фуқаро Анвар Искандарова Муратпулат маҳалласидан уй ажратиш бериш бўйича мутаассадиларга аниқ муддатли кўрсатма берилди.

Ҳар бир муурожаат орқиди бир неча киши қаниннинг озу-ёстиги, кичик вазиятдан чиқишида бошқаларнинг кўмагига мутожлик этиди. Бундай ҳолатдаги кишига ёрдам беришни нафақа тадбирлик масъулияти, баъзи инсоний бунён деб қабул қилишнинг керак, — деди А. Ражабов.

Урашувда куз-киш масъулига ҳуқуқдор ишлари ва коммунал соҳадаги муаммо ҳамда қанинликлар ҳақида ҳам сўз юритилиб, аҳолини қизиқтирган саволларга жавоб берилди.

Темур ЭШБОЕВ
«Халқ сўзи»

ОИЛАЛАР ИЖТИМОЙ ҲИМОЯСИ — ДОИМИЙ ЭЪТИБОРДА

Президентимиз Бирлашган Миллатлар Ташкилати Бош Ассамблеясининг 75-сессиясида ҳар бир инсоннинг асосий ҳуқуқ ва эркинликларини, саломатлиги ҳамда фаровонлигини таъминлайдиган адолатли глобал тизимни бириктиришга яратиш ташаббусини илгари сурди. Бу бежиз эмас. Чунки бугун мамлакатимиз олдида турган энг муҳим вазифа ҳам халқлик, адолатли раҳбарларнинг жамиятга келтириш, фуқаролар манфаатларини муҳофиза қилиш, тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш орқали оилалар фаровонлигини қаролатиш саналади. Бундай жамият пойдеворини эса, энг аввало, бой ва бадавлат, меҳнат қадрини биладиган, маънавий соғлом ҳамда маданий савияси баланд миллийлик ва миллийлик оилалар ташкил этиди. Шу боис юртимизда оилага муносабат равишда ғамхўрлик қилиш, унга ҳар тарафлама моддий ҳамда маънавий қўмақ бериш борасида кенг кўламли сайёр-харажатлар олиб боришмоқда.

ва табиий-иклим шароити оғир ҳудудларда ушбу дастур илҳим амалга оширилмоқда.

Тижорат банлари томонидан оилавий тадбиркорликни ривожлантириш мақсадида имтиёзли кредитлар берилляпти. Хусусан, бунинг учун энг кам иш ҳақининг юз эллик бараваригача, белгилаган тартибда давлат рўйхатидан ўтган гич тадбиркорлик субъектларига фаолиятини ривожлантириш учун энг кам иш ҳақининг миң бараваригача, тадбиркорлик субъектларининг инвестициявий лойиҳаларини ўз ичига олган имтиёзли миң бараваридан ортук микдорда кредитлар ажратилаёттир. Қарор билан оилавий тадбиркорлик фаолияти учун ер ажратиш масаласи ҳам ўз ечимини топди.

Умуман айтганда, ушбу ҳужжат ҳар бир оиланинг тадбиркорлик билан шугулланиши ҳамда барқарор даромад манбаига эга бўлиши учун зарур шарт-шароитларни яратмоқда.

Коронавирус пандемияси даврида ҳам аҳоли ҳамда оилалар давлатимизнинг доимий ижтимоий ҳимоясида. Аҳоли, иқтисодий тармоқлари ва тадбиркорлик субъектларини қўллаб-қувватлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисидаги ҳамда бошқа қатор норматив ҳужжатларнинг қабул қилиниши, албатта, фидойи халқимиз ва тадбиркорларимизни оғир ҳақида синови кунларда саросимага тушиб қолмасдан, карантин талабларига қатъий амал қилган ҳолда ўз ишларини давом эттиришларига асос бўлаёттир. Хусусан, ҳукуматимиз томонидан аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш бўйича шу йилнинг март — июнь ойларида тўлаш муддати тугайдиган болаларни бўлган оилаларга нафақа, бола парварлиш бўйича нафақа ва моддий ёрдамлар тўлашни янги муддатда давом эттириш тўғрисидаги арзиз ҳамда бошқа ҳужжатларни талаб қилмаган ҳолда 6 ой муддатга танавфуссиз давом эттирилиши, янгидан ижтимоий нафақа олиш учун талаб қилинадиган ҳужжатлар сонини қисқартириш, ўн тўрт ёшгача болалари бўлган оилаларга нафақа, бола икхи ёшга тўлгунга қадар бола парварлиш бўйича нафақа ва моддий ёрдам олувчи сонини 2020 йил 1 апрелдан бошлаб 10 фоизга ошириш белгилаб берилди.

Аҳолининг меҳнат муносабатлари ҳам алоҳида ҳимояга олинган бўлиб, корона вирус инфекцияси билан зарарланган ёки зарарланган, деб гумон қилиниши муносабати билан карантинга жой-

Бугуннинг гапи

Аёни, оилалар фарзандлар сонини, уларнинг соғлом, билимли, одобли бўлиб этишишлари учун харажатларни ўз даромадларидан қилиб чиқган ҳолда сарфлайди. Одатда бу харажатларнинг бир қисминини давлат қўради. Булар тиббиёт, маориф, спорт, таълим қабилардир. Қолган харажатларни ота-оналарнинг ўзлари амалга оширади. Бозор иқтисодиётига ўтилиши билан бирга, ана шу харажатларда оиланинг ҳиссаси тобора ортук бормоқда. Демакки, оиладаги фаровонлиқни таъминлаш учун товар ва хизматлар яратиш, оилавий бизнес, яъни мулк эгаси сифатида индивидуал ишлаб чиқаришни ташкил этиш муҳим аҳамиятга эга. Оила иқтисодиёти, унинг фаровонлиги оилада меҳнатга лаёқатли

фақат ҳалол, маънан юксак, балки нафақада яхши ҳўжлик юртуручи инсонни тарбиялашдан зарур.

Оилалар фаровонлигини таъминлашда бизнес муҳитини шакллантириш муҳим омил саналади. Шу боис мамлакатимизда сўнгги йилларда оилавий тадбиркорликни ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Чунки тадбиркорлик орқали оилалардаги муаммолар камаяди, ахиллик ортди ва ижтимоий ҳимоя таъминланди.

Яна бир муҳим ҳужжат — давлатимиз раҳбарининг 2018 йил 7 июндаги “Ҳар бир оила — тадбиркор” дастурий амалга ошириш тўғрисидаги” қарори орқали бизнинг ушбу шакли билан шугулланаётганларга қўллаб имтиёз ҳамда им-

кониятлар яратиб берилди. Солиқдан озод этиш бўлидими, энергия ресурслари тўловоидаги имтиёзларми, маъсулоти сонини таъминлаш, хуллас, ҳамма шартим мундай қилинди.

Таъкидлаш жоиз, ҳозирги вақтда ушбу қарорга асосан, мамлакатимизнинг ҳар бир туман ҳамда шаҳарда, аввало, олис

ЮРТБИМЗИНИНГ ХАЛҚАРО НУФУЗИ ОРТМОҚДА

“Янги Ўзбекистон” шиори остида юртимизда олиб борилаётган кенг кўламли очик сиёсат туфайли Ўзбекистоннинг жаҳон ҳамжамиятидаги нуфузи тобора ортапти. Бу бир қатор халқаро рейтинг кўрсаткичларида ҳамда нуфузли анжуманларда ҳам кенг эътироф этиляптир.

Ахр

Айни пайтда Ўзбекистон халқаро аҳамиятга эга ташаббуслари билан Бирлашган Миллатлар Ташкилати (БМТ) доирасидаги ҳамкорлига янги чимазмун-моҳият бағишлаб, икхи томонлама алоқаларини жадал мустахкамлаб бормоқда.

Президентимиз БМТ Бош Ассамблеясининг 75-сессиясида нутқ сўзлаб, дунёда барқарор ва узлуксиз таррақийи таъминлашга қаратилган қатор муҳим ташаббусларини илгари сурди. Ўзбекистон раҳбари халқаро ҳамжамият эътиборига минтақавий ҳамда глобал аҳамиятга эга долзарб масалалар юзасидан ўз нуктаи назарини тақдим этди, мамлакатимизни сиёсий, ижтимоий ва иқтисодий жиҳаддан ривожлантиришнинг устувор йўналишларини белгилаб берди.

қўллаб-қувватлаш, эътиқод эркинлиги ва коррупцияга қарши кураш ҳақидаги сўзлари алоҳида диққатга сазовордир.

Давлат раҳбари томонидан БМТ шафелигида Пандемиялар даврида давлатларнинг истиёрий мажбуриятларини тўғрисидаги халқаро кодексини ишлаб чиқиш тақлифи ҳам айни пайтдаги муҳим ташаббуслардан бири бўлди. Мазкур ҳужжатда ҳар бир давлатнинг ўз фуқаролари ва халқаро ҳамкорларини олдидаги мажбуриятларини аниқ этиши, ўзaro муносабатларининг янада мустахкамлашни, ишонч омилларининг шаклланишига замин яратди.

Охирги йилларда гендер тенглик сиёсати мамлакатимизнинг устувор йўналишига айланди, десак, адашмаймиш. Хотин-қизларнинг давлат бошқарувидаги ўрни ҳамда илтироқи тобора ортук бораёттир. Биргина, ўтган йили бўлиб ўтган Олий Мажлис Қонунчилик палатасига сайловларда хотин-қизларнинг улуши 150 депутатдан 48 нафарини ташкил этди. Бу қўрсаткич, албатта, кўп нарсадан далолат беради. Қолаверса, Олий Мажлис Сенатига Хотин-қиз-

лар ва гендер тенглик масалалари бўйича алоҳида қўмита ташкил этилди.

Шунингдек, давлатимиз раҳбари ўз нуктида юртимизда диний эркинлик борасида вазият кескин яхшиланигани, миллатлараро тотувлик ҳамда диний бағрикенгликни янада мустахкамлаш муҳим вазифа эканлигини қайд этди.

Дарҳақиқат, диний эркинлик бўйича кейинги йилларда амалга оширилган ишлар халқимизга, шунинг баробариди, халқаро жамоатчиликка ҳам яхши наълум. Бу ўринда диний масалалар бўйича муҳим рўйхатда турган шахсларнинг ушбу рўйхатдан чиқарилгани, қўллаб диний мажбуслар афв этилгани, янги масжидлар очилаётгани, диний таълим олиш учун имкониятлар кенгайтигани 2020 йилда АҚШнинг халқаро диний эркинлик бўйича комиссияси (USCIRF) Ўзбекистонни “диний эркинлик соҳасида алоҳида ҳавотирга молик давлатлар” қаторидан олиб ташлаганини алоҳида таъкидлаб ўтиш лозим.

Яна бир муҳим масала, бу — ёшлар масаласи. Мамлакатимиз аҳолисининг яримдан қўпни ёшлар ташкил этиди. Ҳар бир йигит-қиз-

«ТАРТИБГА СОЛИШ ГИЛЬТИНАСИ» — АМАЛДА

Шунингдек, Олий Мажлис палаталарининг амалдаги барча қарорлари ва маҳаллий давлат ҳомиёти органларининг норматив-ҳуқуқий ҳужжатлари Ўзбекистон Республикаси Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базасига киритилиши лозим.

Керали ҳужжатларини излаш жараёнини осонлаштириш учун Адлия вазирлигида Вазирлар Маҳкамасининг 2009 йилдаги қарорига мувофиқ яратилган ҳамда 2017 йилда норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни эълон қилиш бўйича расмий маълумот берилган Ҳужжатлари маълумотлари миллий базасини такомиллаштириш вазираси юклатилди. Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар ва оператив, ташкилий ҳамда бошқа характердаги ҳужжатларни, шунингдек, ўзгартириш ва қўшимчалар тўғрисидаги ақтларни алоҳида жойлаштириш масаласи кўриб чиқилди.

Шубҳасиз, замонавий технологиялар ҳаётини анча соддалаштирибгина қолмай, балки осонлаштириш ҳам бу норма ижодкорлиги жараёнига ҳам тегишли. Ахборот-коммуникация технологиялари шарофати билан, пандемия билан боғлиқ карантин чораларини

қўлайлаштириш пайтида ҳам норма ижодкорлиги бўйича ишларни узлуксиз ташкил этишга имкон яратилди. Масалан, 2020 йил 1 январдан бошлаб Интернетнинг жаҳон ахборот тармоғида Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларини ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш бўйича ягона электрон тизим (www.project.gov.uz) тўлиқ режимида иш бошлади.

Шу билан бирга, Фармонда норма ижодкорлиги жараёнини келгусида автоматлаштиришга қаратилган бир қатор чора-тадбирлар белгиланди. Шундай қилиб, норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларини муҳомама қилиш порталида (www.regulation.gov.uz) тартибга солишчи юкни қамрайтириш мақсадида гуруҳларда ишлаш технологияларини ишлаб чиқиш ва ўзаро таъсирчан механизмларини яратиш мақсадида “очик майдонча” (open platform) жорий этилмоқда.

Умуман, Фармонда ишбилармонлиқ доиралар ва кенг жамоатчилик вакиллари билан самарали ҳамда очик мулоқот ўрнатиш орқали ҳуқуқий базани таъминлаштириш, жумладан, норма ижодкорлиги жараёнини сифат жиҳаддан яхшилашга ҳисса қўйишга қаратилган бир қатор илгор қоялар илгари сурилган.

Баҳром ҚўЧҚОРОВ,
Адлия вазирини ўринбосари.

Кисқаси, БМТ Бош Ассамблеясининг 75-сессиясида давлатимиз раҳбари томонидан илгари сурилган барча муҳим ташаббуслар Ўзбекистоннинг БМТдек нуфузли ташкилот билан ҳамкорлиги сўнгги йилларда янги чимазмун-моҳият касб этаётганини, қолаверса, янгилаётган Ўзбекистонда амалга оширилаётган ўзгартириш, олиб борилаётган очик, ошкора ички ва ташқи сиёсат нақдлар тўғри эканлигини жаҳон ҳамжамиятига яна бир бор ибодат этди.

АСОСИЙ МАҚСАД — УЧИНЧИ РЕНЕССАНС ПОЙДЕВОРИНИ ЯРАТИШ

Давлатимиз раҳбари Ўқитувчи ва мураббийлар кўни муносабати билан сўзлаган нутқида кейинги йилларда юртимизни ҳар томонлама тараққий эттириш, янги Ўзбекистонни яратиш мақсадида барча соҳа қатори таълим тизимида ҳам туб ислохотлар олиб борилаётганига тўхталиб, "Биз кенг қўллади демократик ўзгаришлар, жумладан, таълим ислохотлари орқали Ўзбекистонда янги Ўйғонш даври, яъни учинчи Ренессанс пойдеворини яратишни ўзимизга асосий мақсад қилиб белгиладик. Бу ҳақда гапирар эканмиз, аввало, учинчи Ренессанснинг мазмун-моҳиятини ҳар биримиз, бутун жамиятимиз чуқур англаб олиши керак", деб таъкидлаб ўтди.

Нукта назар

Шу борада мен бир олим сифатида, биринчи ва иккинчи Ўйғонш даврининг тарихий шарт-шароити ҳамда уни юзага келтирган факторларга тўхталмоқчиман.

Биринчи Ренессанс нима, у қандай тарихий шарт-шароитларда юзага чиқди ва бутун инсониятга нималарни туҳфа қилди?

Барча Шарқ ва Ғарб олимларининг эътирофи қилинганча, Европада XV — XVII асрлар орасида юзага келган биринчи Ренессанс юртимизда ундан бир неча юз йил аввал, яъни IX — XI асрларда рўй берган. Ҳақиқат мазкур даврда давлат тараққийоти учун жуда муҳим бўлган янги ислохотлар ва қонунлар жорий қилинди, ер-сув, қўшнчилик муносабатларида солиқларга ҳам янги қўйишлар содир бўлди. Давлат юртимизда ҳамда сийosatдаги англиклар илм-фан кишиларини зўр ғоялар теваракда бирлаштириди, турли-туман фанларга, айниқса, математика, астрономия, кимё, тиббиёт, ҳуқуқ, геодезияга қизиқиш кўчайди ва дунё тўзлиши ҳақидаги замонавий назарияларга айнан ўша даврда асос солинди. Мухаммад Мусо ал-Хоразмий, Абу Райҳон Беруний, Абу Али ибн Сино, Аҳмад ал-Фароғий, Абу Наср Форобий, Юсуф Фокхоний, Махмуд Кошарий, Махмуд Замахшарий, имом Бухорий, имом Термизий, имом Ибн Муҷиб, Абу Муин Насайфий каби буюк ақдодларимиз серикара истеъдод соҳиблари бўлишлари билан бир қаторда, ўз фанлари бўйича бутун оламга устозлик мақомига эришди. Мазкур давр дунё тараққийотининг юксалиш тамойилларини белгилаб берди, десак, муҳолафа бўлмайди. Бунинг ёрқин исботи Хоразмда берпо этилган Маъмур академиясидир. Даҳо мутафаккирларни ўз бағрига тўплаган бу олий даргоҳ нафақат мистақа, балки бутун дунё учун акселератор вазифасини ўтагани айни ҳақиқат.

қур қудратини узоқ ўлкаларга қадр айишиди.

Иккинчи Ренессанс нафақат мистақамизда, балки жуда катта жүроғи ҳудудларда сийосий-иқтисодий ва иқтисодий ислохотларни амалга оширган улў бобомиз, соҳибқирон Амир Темур номи билан намбарсан боғлиқ. У зот туфайли қудратли марказий бошқарувга асосланган давлат ва янги маданий-илмий юксалиш учун қўлай вазият юзага келди. Амир Темур ўз бепосён салтанатининг катта шаҳарларига турли ҳудудлардаги истеъдодли олимлар, шоирлар, ҳунармандлар, меъмоларни жамлади ҳамда илм-фан тараққийоти учун керакли барча шарт-шароитни яратиб берди. Бундай оқилона сийosat мамлакатнинг илмий ва маданий қудратини кўчайтирди.

Иккинчи Ренессанс даври "Исломи маданиятининг олтин асри" деб аталиши билан бирга, фазо илми ҳамда математика фанларининг ривожланиши билан юртимизда иккинчи Ўйғонш даврини бошлаб берди. Бу даврда Қосиқозда Румий, Мирзо Улуғбек, Ғиёсийдин Кошӣ, Али Қўши сингари беназир олимлар, Лутфий, Саққокий, Хоғиз Хоразмий, Абдураҳмон Жомий, Алишер Навоий, Бобур Мирзо каби мунозот шоир ва мутафаккирлар майдонга чиқди. Шарафиддин Али Яздий, Мирқонд, Хондамир каби тарихчилар, Махмуд Музаффи, Камолиддин Бекзода сингари мусаввирлар, қўлбал хатт ҳамда созандалар, мусиқашунос ва меъмоларнинг шуҳрати дунёга ёйилди. Биринчи Ренессанс даврида бўлгани каби бу даврда ҳам илм ўрганиши истовчилар бутун дунёдан оқиб кела бошлади.

Давлатимиз раҳбари нутқидаги "Биз учинчи Ренессанс масаласини стратегик вазифа сифатида олдимизга қўйиб, уни миллий ғоя даражасига кўтармоқдамиз", деган сўзлари юртимизда амалга оширилаётган кенг қўллади туб ислохотлардан қўлланган улў мақсадларини ифода этади.

"Биз мактабгача таълим ва мактаб таълими, олий ва ўрта махсус таълим тизими ҳамда илмий-маданий муассасаларни бўлғуси Ренессансининг тўрт узвий ҳалқаси, деб биламиз. Боғча тарбиячиси, мактаб муаллими, профессор-ўқитувчилар ва илмий-ижодий зинъиларимизни эса янги Ўйғонш даврининг тўрт таянч устуни, деб ҳисоблаймиз.

Мен ишоанам — ҳурматли ота-оналар бу ташаббусни албатта қўллаб-қувватлаб, янги Ренессансининг бешикчи ҳалқаси, бешикчи устуни бўладилар. Ва бу маънавий-маърифий ҳаётимиздаги энг муҳим вазифа устуни бўлади", деган эътироф эса "давлат — таълим — ўқувчи ва ота-она" ҳалқаларини қатъий бир тизимга мустаҳкамлашда ҳамда улў мақсадга эришишининг ишончли йўлини кўрсатиб берди.

Шонли тарихимиздаги ҳар иккала Ўйғонш даврида ҳам энг муҳим жиҳат — давлатнинг, давлат раҳбарининг юксак эътибори бўлиб келган. Маъмур академиясининг барпо этилишида хоразмиз Маъмурнинг сулоласининг, Иккинчи Ўйғонш даврининг юзага келишида

эса буюк бобомиз Амир Темурнинг ва темирўй авлодларнинг ҳиссаси бекиёдир. Ҳар икки сулола ҳукмдорлари ўз даврининг ёрқин истеъдодларини, олимларини давлат қаноти остига тўплаган ҳамда ғамқўрлик қилиб, улўга керакли шарт-шароитларни яратиб бергани учун тарихан қисқа давр ичда ақдодларимиз дунё илм-фанига пойдевор бўлгүлик буюк кашфиётларни қўтарди.

Президентимиз тилга олган учинчи Ренессанс ғояси ҳам давлатнинг, ҳам ёшларнинг, ҳам ота-оналар ва устозларнинг орзу-истакларини бирлаштиради. Ҳар қандай ота-она ўз фарзандининг истеъдоди барқ уришини, эл-юртга хизмат қиладиган етук инсон бўлиб улғайишини хоҳлайди. Айни шу ерда давлат, ёшлар ҳамда ота-оналар истакларининг жиқшлаганини кўраемиз. Бу — тарих, бугун ва келажакни бирлаштирувчи ҳаётбахш ғоя бўлгани учун ҳам давлат раҳбари учинчи Ренессанс масаласини миллий ғоя сифатида кўтарди.

Тарихий адабиётлардан биламизки, мактаб ва таълим даргоҳларига ота-оналар фарзандларини олиб борар экан, "Эти сизники, сунги бизники", деган иборани қўйишарди. Ушбу ибора замирида ҳижолатлар бисёр. Маълуки, сунж — вужуднинг асоси, таянчи, барча ҳаётий жараёнларнинг неғизи, қалъаси десак ҳам бўлади. Фарзандини устозга топшираётган ота-онанинг содда, халқона қилиб айтган ушбу сўзлари замирида генетика фани "Болаимиз асосий таянч қалъасини мустаҳкамлаб беринг", деган маънони кўради.

Шу ўринда юртимизнинг илм-фан ва инновацион фаолият тизими учинчи Ренессансга тайёрми, деган табиий савол туғилади. Бу борада қўйидаги қатор омилирани келтириш мумкин.

Авало, илм-фани ривожлантириш, инновационлиқни иқтисодий тизимга ва иқтисодий ҳаётимизга жорий этиш учун норматив-ҳуқуқий база яратилди. Юртимиз тарихида илк бор "Илм-фан ва илмий фаолият тўғрисида" ҳамда "Инновацион фаолият тўғрисида" қонунлар қабул қилинди. Мазкур соҳаларни тартибга солувчи қонундори ҳужжатлари тайёрланди. Бундан ташқари, давлатимиз томонидан олимларнинг маъки, обрўси юксалтирилди, академик легитимлиги оширилди. Уларга қўлай шарт-шароитлар яратиб берилди.

Шунингдек, илмий-инновацион фаолиятнинг инфратузилмасини мустаҳкамлаш чоралари қўрилди. Президентимиз қарори билан махсус дастур қабул қилинди. Бу дастур доирасида 40 дан зиёд илмий ташкилотларга илмий асосбу-ускуналари харид қилиш учун 32 миллион АҚШ доллари, уларнинг бини ва ишоотларини қилитил таъминлаш учун 119 млрд. сўм миқдордаги маблағлар йўналтирилиб, бунда барча асосбу-ускуналар паркин янгилаш бўйича чора-тадбирлар қўрилмоқда.

илмий даражаси бор кадрларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, нуфузли илмий йўналишлар бўйича илмий мактаблар яратишга қаратилган комплекс чоралар қўрилди. 2018 йилдан бунён мутахассисларнинг ойлик иш ҳақлари ўртача 2,5 баравар ошди. Бундан ташқари, илмий фаолиятта молиявий харажатлар эса 3,5 баравар ўсди. Ҳар бир олимга ўзининг йўналиши бўйича илмий фаолиятида натижа кўрсатса, ушбу натижаларни мукофотлаш билан боғлиқ тизим яратилди. Фан номзодларига ойлик иш ҳақига 30 фоизгача, фан докторларига 60 фоизгача миқдордаги устамалар белгиланди. Бу олимларимизнинг янгиликлар яратиш, илмий натижаларини тегишли соҳаларга жорий этиш, амалиётга таъбиқ қилиш қўлимини оширишга рағбат берди.

Олимларимизда ўз ишланмаларини иқтисодийёт тармоқларига таъбиқ этиш, тижоратлаштириш муаммо бўлиб қолгани. Ҳозир ана шу муаммо ечилиб, илмий ишланмаларни тижоратлаштириш бўйича амалий механизмлар жорий қилинди. 100 миң АҚШ доллари миқдоридagi Илмий-техник ишланмаларни тижоратлаштириш Президент жамғармаси ташкил этилди. Ҳар бир олимга ё илмий жамоага ўз ишланмалари доирасида тижорат билан шуғулланиш, даромад олишга қаратилган платформа яратилди. Олимлар ўзи яратган ишланмаларни доирасида алоҳида тижорат компанияси ташкил этиш, лицензия олиш бошқа тижорат шартномаси билан ишлаб чиқаришни йўлга қўйиши мумкин. Бунда тижоратлаштиришдан тушган маблағларнинг 40 фоизи муаллифга, 30 фоизини илмий жамоага тақсимлаш назарда тутилган.

Илм-фан ва инновацион фаолият соҳасида ривожланган давлатларнинг нуфузли олимлари билан ҳамкорликда мавжуд муаммоларни ҳал этишга қаратилган қўша илмий лойиҳаларни амалга ошириш учун кенг шароитлар, муқоротлаш, қўллаб-қувватлаш тизими яратилди. Бугунги кунда Германия, Россия, Беларусь, Туркия давлатлари билан 9,5 миллиард долларилик 21 қўша лойиҳа бажарилаётган бўлса, келгуси йили халқро қўша лойиҳалар геогрaфиясини кенгайтириши режалаштирилган. 2021 йилда қўрақидagi давлатлар билан бир қаторда Хитой, Хиндистон олимлари билан ҳам қўша лойиҳалар таъинлов эълон қилинди. Бу нафақат Ўзбекистондаги иқтисодий ва иқтисодий соҳадаги муаммоларнинг ечимини топишга, балки глобал миқёсдаги муаммоларни ҳал этишга қаратилган илмий-инновацион тадқиқотларни амалга оширишга хизмат қилад.

Олдимида турган эндиғи вазифа 2030 йилгача бўлган даврда илм-фан соҳасини ривожлантиришнинг асосий ташкилий-иқтисодий, инфратузилмавий, институционал чора-тадбирларни амалга оширишдир.

Ҳозирги кунда Ўзбекистонда тадқиқотчиларнинг ўртача ёши 57 ёш. 2030 йилга келиб, бу кўрсаткич 39 ёш бўлиши керак. Ёшларнинг илм-фанга кириб келиши истиқболли янги йўналишлар — биотехнологиялар, рақамли технологиялар, суний интеллект, нанотехнологиялар, водород энергетикаси, геномика, космология, криминалистика бўйича илмий тадқиқот ишларининг жадаллашишига хизмат қилад.

Ўз навбатида, илмий тадқиқот ишлари давлат бюоретмаси механизмининг тўлқ жорий этиш, грант асосида молиялаштириш механизмининг тақомиллаштириш бўйича ҳам қатор ишларни амалга оширмоқдамиз. Илм-фани молиялаштиришда хусусий сектор улўши амалдаги 8 фойздан 2025 йилда 20 фоизга, 2030 йилгача эса 30 фоизга этилаштириш кутилмоқда. Энг муҳим жиҳатлардан бири, бу — 2025 йилга қадар илм-фанга ажратилган маблағларнинг ЯИМга нисбатан улўшини 6 баравар, 2030 йилгача эса 10 баравар оширилишига эришишдир. Негаки, илм-фани молиялаштириш ҳажми Ўзбекистонда янги ички махсулотга нисбатан 0,2 фоизини ташкил қилиб, йиллар давомида ўзгармай қолгати. Ушбу кўрсаткич жаҳон бўйича ўртача 1,7 фоизни ташкил этади, масалан, Хитойда 2008 йилда 1,4 фойздан 2,14 фоизгача, Корея Республикасида 3,1 фойздан 4,5 фоизгача ошган.

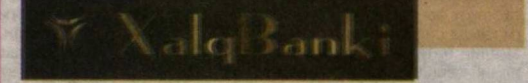
2020-2021 йилларда 43 та янги ишланмани, 2021-2022 йилларда юқори сармдор 38 та илмий ишланмани тижоратлаштириш асосида илмий ҳақдор махсулотлар ҳажми ва инновацион махсулотлар турлари кенгайтирилди. Кейинги йил худудий иқтисодийёт тармоқларидаги муаммоларнинг илмий ечимини таъминлашга йўналтирилган 14 та лойиҳани, 2022 йилдан бошлаб ҳар йили илмий лойиҳалар сонини 50 фоизга ошириб боришни назарда тулуви илмий фаолиятга онд худудий дастурлар амалга оширилди. Жўрладан, махаллий бюджет маблағлари ҳисобидан худудлардаги муаммолар ечимига қаратилган фундаментал, амалий ва инновацион лойиҳаларни амалга ошириш тизимли равишда йўлга қўйилди.

Ушбу мақсадлар ва белгиланган вазиқлар юртимизда учинчи Ренессанс даврининг бошланғичи замин яратиши кутилмоқда. Давлатимиз раҳбари эътироф этганидек, ҳаққимизнинг улўвор қудрати кўш урган ҳозирги замонда янги Ўзбекистон анғидан-янги юксак марраларга эришишига, инсоният бахт-саодати, фаровонлиги ҳамда равнақи учун ўрнқ бўлишига шўба йўқ.

Иброҳим АБДУРАҲМОНОВ, инновацион ривожланиш вазирини, академик.

Молия муассасаларида ХАЛҚ БАНКИ ЯНА БИР ЙИРИК КРЕДИТ ЛИНИЯСINI ЖАЛБ ҚИЛМОҚДА

Тўғридан-тўғри жалб қилинадиган кредит линиялари мамлакат иқтисодийоти учун ниҳоятда муҳим. Қолаверса, бу маблағлар жараённинг бевосита иштирокчиси бўлган тижорат банкларининг ресурс базасини мустаҳкамлашда, ликвидлигини оширишда муҳим аҳамият касб этади. Халқ банки айни сабабдан Германиянинг жаҳонга машҳур "Deutsche Bank AG" банки билан ҳамкорлик ўрнатди. Бинобарин, бу мамлакатимизда инвестициявий лойиҳаларни молиялаштириш ҳамда четдан сармоялар жалб қилиш бўйича тижорат банкларига юқлатилган вазифалар ижроси билан ҳам ҳамкорлик.

Айтиш жоизки, "Deutsche Bank AG" Франкфурт шаҳрида жойлашган, дунё молия бозорида 150 йиллик тажрибага эга. 2019 йил якунларига қўра, мазкур банкнинг умумий активлари 1,3 трлн. Дунёнинг 59 мамлакатидида жами 1931 та филиали мавжуд ва уларда 87,5 миңдан зиёд ходимлар ишлайди. Ҳўш, Халқ банки мазкур банк билан ҳамкорлик доирасида дастлаб қандай сайи-харақатларни амалга оширди? Гап шундаки, шу йил сентябрь ойида икки банк ўрта-сидида 150 млн. АҚШ долларигача миқдорда кредит олиш юзасидан истиқболли битим имзоланди. Албатта, Халқ банки ташаббуси билан, Ҳозир битим доирасида 102,5 млн. АҚШ доллари миқдоридида мақбул фойзаларда кредит маблағлари жалб қилинапти. Келгусида яна 47,5 млн. АҚШ доллариллик қисми ҳам ўзлаштирилиши кузда тутилган.

Шу ўринда ҳақли бир савол туғилади: Халқ банки бу маблағларни нималарга сарфламаски? Биринчи навбатда, ушбу кредит линияси банк миқозлари, тадбиркорлик ташаббусларини молиявий қўллаб-қувватлашга йўналтирилди. Масалан, экспортчи корхоналарни қўллаб-қувватлашга 25 млн. АҚШ доллари, озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш ва йўшт этиштириш ҳажминини оширишга ҳам шунча маблағ ажратилади. Чўночи, Сурхондарё вилоятининг Жарқўрғон туманида умумий қиймати 5 млн. долларлик лойиҳа рўёбга чиқарилиши натижасида йилга 25 миң тонна буюбдони қайта ишлаш йўлга қўйилса, Сирдарё вилоятининг Гулистон туманида 5 млн. АҚШ доллариллик кредит эвазига Украиндан 1260 бош насли қорамол келтирилиб, бурдоқчилик фаолиятига киртирилади. Худди шундай лойиҳа 520 бош зотдор чорва молларини Эстония давлатидан олиб келиш ҳисобига Қорақалпоғистон Республикасининг Беруний туманида ҳам амалга оширилиши режалаштирилган. Бунинг умун 523 миң АҚШ доллари йўналтирилади. Самарқанд вилоятининг Иштихон туманида эса 645 миң АҚШ доллари қийматидидаги кредит эвазига Россиядан 630 бош насли қорамол харид қилиниб, бурдоқчилик йўлга қўйилади. Шунингдек, 52,5 млн. АҚШ доллариллик сармоя ҳисобидан ун, ўсимлик ёғи, қизилмия экстракти ва пахта хом ашёсини қайта ишлаш орқали яримтайёр қалава ип ишлаб чиқариш йўлга қўйилади. Ҳўсуан, Ташкент вилоятининг Қибрай туманида банк томонидан ажратилган 500 миң АҚШ доллари миқдоридидаги кредит ҳисобига бу ерда йилга 5 миң тонна ўсимлик ёғи ишлаб чиқариш кўзда тутилмоқда.

Энг асосийси, молиялаштирилган лойиҳалар доирасида тайёрланган махсулотларнинг аксарият қисми экспортга чиқарилади. Банк охборот хизмати.

Хизматлар лицензияланган.

Ўзбекистон Республикаси Транспорт вазирлиғи ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ТРАНСПОРТ УНИВЕРСИТЕТИ олий ўқув юртидан кейинги таълим институтига 2021 йил учун куйидаги ихтисосликлар бўйича қабул эълон қилад:

ЎЗБЕКИСТОН МИЛЛИЙ ОЛИМПИАДА КЕНТРАЛИ РЕСПУБЛИКА СПОРТ ТИББИЁТИ ИЛМИЙ-АМАЛИЙ МАРКАЗИ куйидаги ихтисосликлар бўйича 2021 йил учун таянч докторантура, докторантура ва мустақил изланувчиликка қабул эълон қилад:

Халқ сўзи Народное слово. Бош муҳаррир Ўткир РАҲМАТОВ. 2020 йил 25 мартда Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлигидида 0001-рақам билан рўйхатга олинган. Нашр индекси — 229. Буюртма Ғ — 1056. 30 702 нусxada бошилди, ҳажми — 2 талон, Офсет усулида бошилди. Қўғоз бичими А—2. Баҳою келишининг нарҳи.